

Th nás Ó hÍr & a Chomhpháirtí

Comhairleoirí i n-innealltóireacht thionsclaíochta. (Industrial Engineering)

Seirbhísí

- Feabhsú & leagan amach línte tairiú-gnó (productivity improvements)
- Coráis sláinte & sábhála san ionad oibre (Health & Safety)
- Seirbhís iniúcháir (auditing). (m.s.h coráis ISO 9000, ISO 14000, srl.)
- Díol, comhairleoireacht & traenáil do bhog-earraí ríomhaireachta (computer software) do chórais feabhsú caighdeán agus innealltóireachta.

Paradigm II
Work Management Processor

Flexsim Simulation Software

SQCpack 2000

Os cionn 10 mbliana i mbun oibre!

Cumas

Ionad Fiontair,
Ros Muc,
Co. na Gaillimhe.
091/574353
cumas@eircom.net
www.cumas.ie

Tá Cumas ar cheann de 38 Páirtíochtí sa tír atá ag cur i bhfeidhm an Chláir Fhorbartha Áitiúil d'Áireamh Shóisialta le airgeadú ón Roinn Gnóthaí, Pobail, Tuaithe & Gaeltachta.

Tá cuid mhaith Cláracha, le cabhair airgid & foirne, á reachtáil againn, a thugann tacaíocht do Phobail Chonamara & Árann tabhairt faoi an mibhuntaiste & easpa deiseanna dul chun cinn. Bíonn fáilte i gconaí roimh teagmháil.

Oifig Seirbhís Eolais: An Chrannóg, Ros Muc, 091/574122.

Oifig Oideachais Chumais: Casla, 091/506943.

mfg teo

Clár Náisiúnta Forbartha Tuaithe
Tacaíocht d'Fhorbairt Tuaithe

Gach Eolas Ó:

Deirdre Ní Churraidhín, Bainisteoir Réigiúnach,
Meitheal Forbartha na Gaeltachta Teoranta
Páirc Ghnó Shaillearna, Indreabhán, Co. na Gaillimhe.

Teil: (091) 593410

Facs: (091) 593728

Ríomhphost: mfggaillimh@eircom.net

Nioclás P. Ó Conchúir

Leitir Mór
Teil: 091 551114; Fais: 091551258

SIOPA CRUA-EARRAÍ

PLUIMÉIREACHT • ADHMAD
EARRAÍ LEICTREACH • PÉINT

E-POST NICHOLASOC@EIRCOM.NET

Is minic gur scéalta cruatain agus uaignis a bhaineann leis an imirce ach ní hamhlaidh do Tom Barrett seo a d'fhág an scoil agus a bhaile i bhFoirmis i Leitir Mealláin agus é trí bliana déag le dul ag foghlaim ceird na táilliúireachta. Labhair sé le Meta Uí Mháille

"T. Barrett of Boston"

Chuaigh mé soir taobh thoir de Ghaillimh, chuig Baile Átha an Rí nuair a bhí mé trí bliana déag d'aois. B'as Ciarraí ó thús an táilliúir a bhí mar mháistir agam, ag foghlaim a bhí mise ag an am sin ar ndóigh. Is ag déanamh cultacha éadaigh agus cótaí móra do na stórtha i mBaile Átha an Rí a bhí muid. Is é an chéad chúram a bhí ormsa ná dul amach agus an t-éadach a cheannach, an líneáil agus na cnaipí agus chuile rud a bhí ag teastáil leis an gculaith a dhéanamh.

Bhíodh táilliúirí eile ann freisin, suas le seisear scaití, bhíodh siad ag teacht agus ag imeacht - journey men a thugtaí orthu. Bhíodh siad ag imeacht ar fud na hÉireann, ní fhanadh siad in aon áit níos faide ná seacht seachtaine, ach b'éigean domsa fanacht mar ní raibh an t-eolas agam. Chomh maith le bheith ag déanamh cultacha bhíodh muid ag iompú amach cótaí móra. Nuair a bhíodh an t-éadach caite nó tréigthe, scaoilí an cóta óna chéile agus d'iompófaí amach é le haghaidh píosa eile a bhaint as. Ba cultacha agus éadach fir is mó a dhéanadh muid agus cótaí mná. Bhí an saol go dona ag an am sin. Bhí beagán uaignis orm ar dtús i ndiaidh an bhaile. Ní raibh aon deacracht agam leis an mBéarla, bhí mó dhóthain de sin agam.

Bhí fear eile as na hoileáin ag obair in Óstán Hansberry ag an am, Máirtín Kelly. Bhí sé go deas duine éicint aitheantais a fheiceáil. Bhí sé thart ar an aois chéanna liom fhéin. Chuaigh seisean go Chicago ina dhiaidh sin.

Tógann sé chúig bhliana printíseachta le bheith i do tháilliúir. Dhá bhliana a bhí mise i mBaile Átha an Rí. Cailleadh an táilliúir a raibh mé ag obair dó. D'fhág sé an meaisín fuála agus rud ar bith eile dá raibh ann agamsa. D'fhanainn ann ach ní raibh mo dhóthain eolais agam ar an obair, bhí go leor le foghlaim agam. Tháinig mé go Ruisín na Mainíoch ansin. Bhí uncail agam ansin a bhí ina tháilliúir, Barrett a bhí air fhéin.

Éadach flainín is mó a bhíodh in úsáid i gConamara ag an am. Ní raibh mórán tomhais ag teastáil ó na treabhsair sin, bhí siad fairsing agus bhíodh tú in ann iad ar fad a dhéanamh as an bpatrún céanna. Bhí mé ag obair le m'uncail i Ruisín na Mainíoch ar feadh bliana agus d'foghlaím mé go leor uaidh. Bhí an obair garbh

agus b'fhacthas dom go gcaithfeadh sé go raibh níos mó ná sin a d'fhéadfaí a dhéanamh le éadach.

Chuaigh mé go Londain ina dhiaidh sin. Bhí a fhios agam céard a bhí uaim. Chuir mé romham fáil amach faoi na táilliúirí agus tithe faisin i Londain. Fuair mé an leabhar seo "Tailor and Cutter", sraith iris míosúil ina mbíodh eolas go leor ann faoi dheardh faisin, faoi na táilliúirí agus na tithe móra faisin i Londain. Scríobh mé chuig teach táilliúireachta McKenzie i Saville Row, ba orthu is mó a bhí cáil ag an am. Dúirt mé go raibh sé chomh maith dom tosú ar bharr an dréimire ach ní ➤

raibh aon cheapadh agam go bhfaigheadh mé scéala ar ais. Fuair mé scéala sách tobann uathu ag iarraidh orm teacht chuig agallamh. Chuaigh mé go dtí an oifig i Sloane Street, tugadh isteach mé agus is ar mo lámha a breathnaíodh ar dtús. Ní raibh mé ag ceapadh go dtógfaí mé, ach go gairid ina dhiaidh fuair mé scéala go dtógfadh agus chaith mé dhá bhliain go leith ansin ag foghlaim na ceirde.

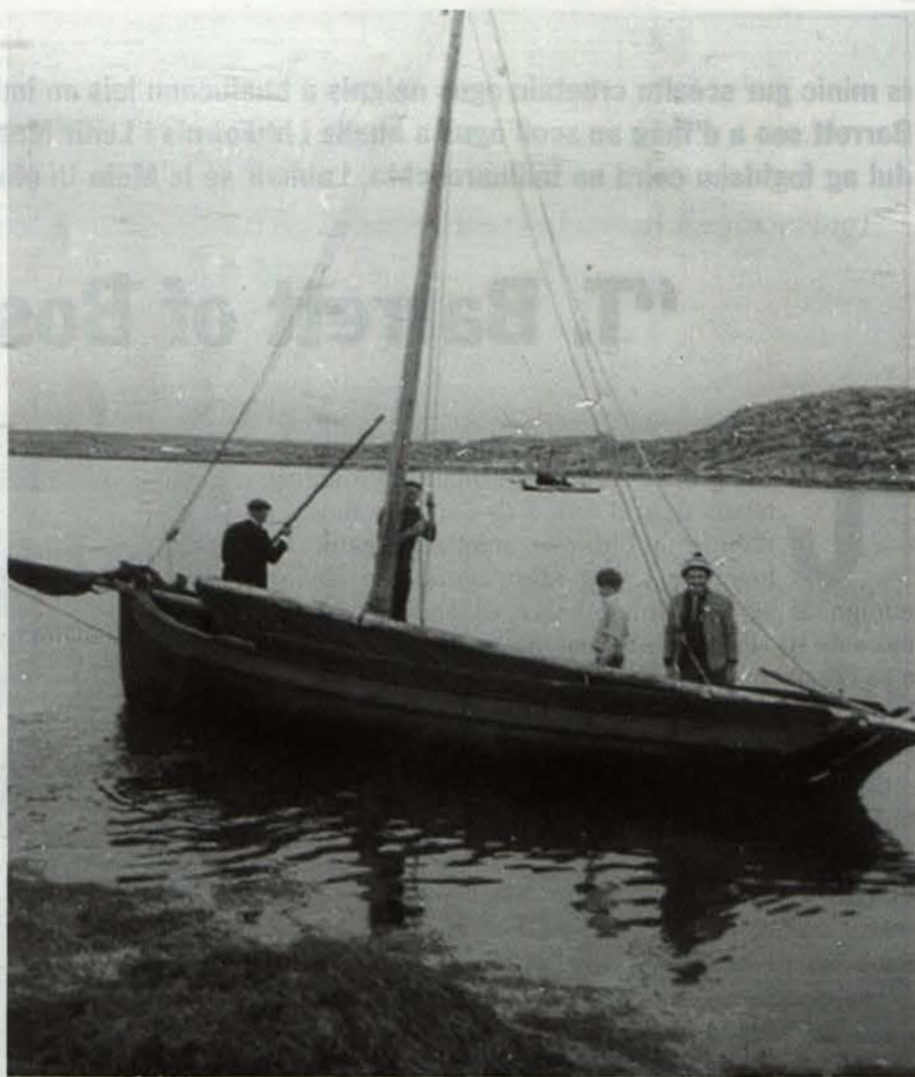
D'íoc siad go maith, £12 sa tseachtain an phá a bhí mé a fháil ag an am. Bhí mé ag obair le gach cineál éadaigh - olann, gaberdín, síoda, línéadach agus mohair. Bhí gach cineál meaisín ann, ní raibh aon chleachtadh agamsa air seo. Meaisín amháin a bhí i gcomhar gach cineál oibre agam roimhe seo. Ach bhí an chuid is mo den obair lámhdhéanta, is ar an obair lámhdhéanta is mó a bhí meas.

Is i Saville Row a bhí go leor de na tailliúirí agus tithe faisin, ach ba ar McKenzie is mo a bhí cáil.

Is chuig McKenzies a thagadh fir an teaghlaigh ríoga, go mór mór *King George* ag fáil cultacha agus cotaí móra déanta. Bhíodh mé le mo mháistir i gcónaí nuair a bhíodh sé ag tógáil miosúir agus ag tomhas na gcustaiméirí. Bhí mé ag iarraidh gach rud a fhoghlaim. Bhíodh mé leis nuair a bhíodh sé ag miosúr don rí nó don bhanríon, an *Queen Mother*. Dúirt an rí liom lá agus mé in éineacht le mo mháistir ag tomhas cota mór a bhí á dhéanamh dó "tá go leor le foghlaim fós agat faoin gceird".

Lá eile agus mé i mo shuí síos ag fuáil chuir sé ceist orm an é sin gúna na banríona a raibh mé ag obair air. Chuireadh sé caidéis ort i gcónaí agus bheadh cúpla focal aige leis na h-oibrithe. Bhí an *Queen Mother* go deas agus cainteach. Dhéanadh muid gúnaí agus sciortaí di. Bhíodh go leor de na gúnaí galánta, déanta as síoda, éadach a bhí an-deas le n-oibriú leis. Is beag de seo a bhí déanta ar mheaisín, obair láimhe ar fad. Bheadh ar an tsnáithid a bheith mín caol agus snáth mín síoda agus greamanna beaga bídeacha, bheadh ort iad a chur i bhfolach, ní thógfaí ach snáth amháin d'fhith an éadaigh i ngach greim.

Thógadh sé ceithre go dtí ocht lá ort gúna fada síoda a lámhfhuáil ag brath ar an stíl. Bheadh ort do lámha a níochán go minic ar eagla go bhfágfaí aon mharc ar an

Pucán Bharrett.

éadach. Mar riail níonn tú do chuid lámha gach uair an chloig nuair atá tú ag obair ar éadach go mór mór olann. Bhíodh clann na banríona ag teacht freisin, an bhanphrionsa Eilís atá ina banríon anois agus an bhanphrionsa Margaret. Dhéanadh muid cotaí dóibh.

Tar éis dhá bhliain go leath a chaitheamh anseo thug mé m'aghaidh go Bostún. Bhí sé i gceist agam dul ar scoil agus cáilíocht a fháil i ndearadh faisin. Fuair mé isteach san *Newbury Designing School*, an scoil a bhí i mBostún acu ach níor fhan mé ann ach b'fhéidir dhá lá. Is mó an t-eolas a bhí agamsa ná a bhí ag an múinteoir.

Chuaigh mé as sin go Chicago agus fuair mé isteach sa scoil faisin ansin an *South State School*. Tá sí dúnta anois. Chaith mé trí bliana ansin agus bhain mé amach céim máistreacht a dtáilliúireacht. Bhí cheithre scór sa scoil, dream as gach áit sa domhan. Mar gheall ar an taithí agus an traenáil a fuair mé i Sasana ní raibh orm tosú ag an tús mar a bhí ar go leor de na scoláirí.

Rinne mé cúrsa eile ina dhiaidh sin, mar chuid den chúrsa sin rinne mé staidéar ar an gcaoi a luíonn na cnámha, go mór mór sna guaillí. Tá go leor le déanamh ag na guaillí leis an gcaoi a dtiteann an t-éadach agus

ní mór é sin a thabhairt san áireamh. Freisin má tá duine a bhfuil cruit air nó uirthi nó cromshlinneánach, is féidir leis an seaicéad nó an leis an gcóta suí ceart ach é a bheith déanta don té sin.

Tar éis deich mbliana ag plé leis an táilliúireacht bhí a fhios agam cén tomhas a thógadh fear a bheadh ag siúl romham ar an tsráid. Bhí mé in ann pictiúir a thógáil i m'intinn dó. Mar shampla, an raibh ceann dá chuid guaillí níos ísle ná an ceann eile. Ní bheadh sé sin le tabhairt faoi deara nuair a bheadh an ball éadaigh gearrtha, tomhaiste agus déanta don té sin.

Bhí fonn taistil orm agus chuaigh mé go California, go Los Angeles agus San Francisco. Bhí mé ag iarraidh a fheiceáil cén chaoi a raibh an faisean sna háiteacha sin. I gCalifornia ní raibh an stíl chomh maith sin. Bhí an áit te agus is éadach éadrom *casual* is mó a bhí i bhfaisean.

I Los Angeles bhí ceannas ag dearthóirí faisin ón Eoraip ar an margadh agus ní raibh an caighdeán go maith. Tháinig mé ar ais go Chicago agus chuaigh mé ag obair don teach táilliúireachta *Rothschilds*. Duine de na custaiméirí is mó a bhí agam ansin ná Elvis Presley, fear an-deas a bhí éasca a shásamh. Níor lig mé cead riamh d'aon duine locht a fháil air. Cultacha lae is mo a bhíodh muid a dhéanamh dhó, ní dhearna muid tada dó i gcomhair an stáitse. Chuaigh mé go Nua Eabhrac ina dhiaidh sin.

Bhí cáil an fhaisin ar Nua Eabhrac. Bhí mé ag fáil obair ann éasca go maith ach dúirt mé go dtógfainn m'am. Tháinig mé ar ais go Sasana agus thug mé cuairt ar McKenzie's i Saville Row. Chuaigh siad ar chuile chaoi dom fanacht. Gheall mé dhóibh go gcaithfinn bliain i Nua Eabhrac ar dtús agus go mbeinn ar ais an chéad bhliain eile, rud a bhí rún agam a dhéanamh ach nár tharla.

Thug mé cuairt abhaile go Foirnis agus as sin ar ais go Bostún. Fuair mé obair ansin, ní i bhfad a bhí mé ann nuair a chonaic mé fógra ag *Lord & Taylors* i gceann de na leabhair faisin. Chuir mé telegram ag an gcomhlacht i Nua Eabhrac go raibh mé ag cuardú oibre. B'éigean dom dul go Nua Eabhrac chuig agallamh. Bhí triúr as an Iodáil freisin ar cuireadh agallamh orthu an lá céanna. D'éirigh liomsa an *job* a fháil.

Thagadh go leor de na réalta scannáin isteach go *Lord & Taylors* chomh maith le lucht gnó - Judy Garland, Greta Garbo, Burt Ives, Eddie Arnold, Perry Como, Tiny Tim agus iad uilig. Is í Judy Garland ab fhearr liom, bhí sé an-éasca í a shásamh. Gorm agus glas na dathanna ab fhearr léi.

Ní thagadh Greta Gaybor go dtí an teach faisin ar 5th Avenue. Bhíodh orm dul go dtí an t-óstán ina mbíodh

sí. Bhíodh sí ina suí ansin ar chathaoir agus na céadta sampla d'éadach ar chuile thaobh di. Bhíodh sí ag súil le comhairle uaim maidir le céard is fearr a d'fheil í ó thaobh dath agus stíl. Ní raibh caint ar bith ar am ná ar chostas.

Bhí corr dhuine nárbh fhéidir a shásamh, is cuma céard a dhéanfá. Ní dhearna mé éadach do Liz Taylor riamh, ní raibh aon dream den lucht faisin ag iarraidh í a fheiceáil ag teacht. D'athraigh sí a h-intinn chuile leathuair, sin é an cháil a bhí uirthi, ní raibh a fhios aici riamh céard a bhí uaithe.

I stórtha móra ina gceannaíodh muid an t-éadach, bhíodh na rollaí móra seo a mbíodh thart ar cheithre mhíle slat éadaigh orthu. Bhí tú in ann an méid a bhí uait d'aon chineál a ordú, thart ar cheithre nó chúig chéad slat de dhathanna difriúla. Tháinig an síoda ab fhearr ón Talamh Naofa, ón tSeapáin agus ón tSín. Thógadh culaith fir ag brath ar airde ó thrí go leith go dtí ceathair go leith slat éadaigh. Dá mbeadh línte nó cearnóga san éadach bheadh níos mó ag teastáil.

Thógadh sé thart ar thrí uair go leith pátrún a dhéanamh. Sula leagfaí pátrún ar an éadach bheadh ort spúinse a chur air chun é a dhéanamh tais agus ansin é a rothlú suas agus é a fhágáil ar feadh trí nó cheithre lá leis an t-éadach a ghiorradh roimh ré. Bheadh ort ansin é a phreasáil le hiarann agus gail. Nuair a thoisfeá an t-éadach ansin bheadh a fhios agat cé méid orlach a ghiorraigh sé. Seaicéad an ball éadaigh is deacra le déanamh. Cnaipí airgid agus cnaipí déanta as cnámh is mo a bhíodh i seaicéid. Bhí cnaipí daor, suas le \$15 an ceann ar chnaipí airgid. Chosnaíodh cnaipí i gcomhair culaith fir \$300.

Sheas an traenáil a fuair mé in Éirinn agus i Sasana go maith domsa, ní hamháin go raibh mé in ann dearadh a dhéanamh, bhí mé in-ann an t-éadach a ghearradh, a thomhas agus a fhuáil. Go leor den dream a bhíodh ag dearadh faisean ní raibh aon scileanna fuála acu. Ar dhearadh amháin a bhí béim sna coláistí faisin. Dhéanfainn taisteal go leor don chomhlacht, théinn go California, Washington, New Jersey, Chicago, Pennsylvania agus go Bostún ag léachtóireacht sna coláistí faisin agus sna tithe táilliúireachta.

Ní dhearna mé aon obair do na Kennedys. Ní raibh an comhlacht ag iarraidh aird a tharraingt orthu fhéin go mbeadh siad ag taobhú le haon pháirtí polaitíochta. Tá a fhios agam go bhfaigheadh John Kennedy cultacha déanta in Éirinn. Bhí cáil mhór ar dhearthóir faisin as Éirinn Sybil Connolly i Nua Eabhrac sna 60aidí. Bhí an-mheas uirthi i Nua Eabhrac. Dhearadh sí faisean do Jacqueline Kennedy. Bhí mé ag saothrú \$85,000.00 sa mbliain i 1970. Fuair mé an gradam *Man of the Year* agus tá sé sin faighte agam cúpla uair ó shin.

Bhí scaranna sa gcomhlacht agam agus tháinig mé go Bostún chun tithe faisin Lord & Taylors a oscailt ansin.

Is ann atá cónaí orm anois le fada. D'oibrigh mé do *Lord & Taylor* i mBostún agus tá mó lipéad fhéin agam **T. Barrett of Boston**. D'oibrigh mé uaireanta fada, ón 6.00 ar maidin go dtí a 2.00 arís ar maidin.

Bhí mé chun comhlacht de mo chuid fhéin a bhunú i mBostún nuair a bhuail babhta tinnis mé. Bhí obráid mhór orm. Fuair mé *kidney transplant*. Is í mo dheirfiúr a thug an duán dom, tá sé sin deich mbliana fichid ó shin. Déanadh scéal mór de i mBostún ag an am. Bhí muid sna nuachtáin agus ar an teilifís. Ní raibh obráid den tsórt sin chomh coitianta sna blianta sin.

Is éard ba chúis leis an rud ar fad ná nuair a bhí mé i mo ghasúr ag éirí suas bhíodh mé fhéin agus gasúir an bhaile ag toraíocht neadacha éan san Earrach. Bhí mé thuas ar seanbhalla tí agus thit mé agus thit an balla orm. Ghortaigh mé mo chos go dona. Ní mórán a bhí siad in ann a dhéanamh ag an am sin. Roinnt blianta ina dhiaidh ghortaigh mé mo chos arís. Bhí sí lag i gcónaí ón gcéad ghortú.

Cuireadh chuig an ospidéal i nGaillimh mé áit ar chaith mé tamall agus nuair a scaoileadh abhaile mé ní raibh mé in ann mo ghlúin a lúbadh ar chor ar bith. Dúradh liom san ospidéal i mBostún go mba é seo ba chionsiocair leis an duán a bheith go dona, cnámh i mo cheathrú a bhí as áit a bhí ag brú ar an duán agus a rinne an damáiste.

Mar chaitheamh aimsire ar ndóigh bhí an-spéis agam sa bhfarraige. Bhínn ag seoltóireacht i bpúcán Bharrett in éineacht le mo chuid deartháireacha agus bhuaigh muid geallta. Tagaim abhaile gach bliain le haghaidh rásaí Chuigéil. Sna chéad bhlianta a raibh mé i mBostún rinne mé cúrsa leis an nGarda Cóta. Bhí dhá scór ar fad ar an gcúrsa, ina measc beirt chailíní as Dún na nGall. Ar bhád a bhíodh ag tarraingt saighdiúir don Fhrainc aimsir an chogaidh a bhí an cúrsa á reáchtáil.

Chlúdaigh sé gach gné d'obair loingseoireachta. Bhain mé an-sásamh as agus bainneann i gcónaí as imeachtaí farraige. Bhí an-suim agam i dtomadóireacht agus i snámh. Rinne mé cúrsa tomadóireachta, sabháilteacht ar uisce agus CPR. Is minic a tháinig sé isteach *handy* sa linn snámha.

Bhí bád agam i mBoston, bád pléisiúir tríocha troigh, bhí áit do thríúr codladh uirthi. *Daighinis* an t-ainm a thug mé uirthi. Bhíodh sé de nós ag roinnt bád dul amach le chéile ag an deireadh seachtaine ag iascach agus fanacht ar na báid thar an deireadh seachtaine agus cóisir a bheith acu.

Rinne mé póitín freisin i mBostún, duine éicint a bhí ag fiafraí díom an raibh mé in ann é dhéanamh. Dúirt

mé go raibh má bhí i gconaí. Fuair mé ábhar *worm* agus chas muid thíos sa siléar é. D'éirigh linn pota is caipín is chuile ní a chur le chéile agus fuair muid eorna a bhí bruite cheana i gcomhair leanna. Cheithre ghalún poitín a bhí againn. Bhí sé go maith a deir siad, cé nach bhfuil a fhios agam cén blas a bhí air, níor ól mé aon deoir riamh.

Bhí baint agam le bunú an Irish Social Club i West Roxbury agus chaith mé blianta ar an gcoiste. Bhí mé i m'uachtarán ar feadh deich mbliana. Is halla breá é, tá seacht gcéad duine in ann suí ann ag béile. Bhíodh go leor imeachtaí ar siúl ann agus bíonn i gcónaí. Bhí mé gníomhach i bhfeachtais go leor. Bhí an-bhaint agam leis an bhfeachtas bailiúcháin airgid don *Remedial Clinic* i gCluain Tarbh i mBaile Átha Cliath. Is í Lady Goulding a chuir tús leis. Tháinig sí go Bostún ag iarraidh tacaíocht chun fearais leighis agus trealamh a cheannach don chlinic. Ar feadh blianta reachtáil muid imeachtaí sa chlub le hairgead a bhailiú di. Ba bhean iontach í, thugadh sí cuid den dream a gcuirte cóir leighis orthu sa gclinic amach go Bostún le castáil linn.

Bhí mé blianta ar choiste an *Rose of Tralee* i mBostún. Bhíodh sé de chúram orainn cailíní a roghnú ó na clubanna éagsúla. Bhínn leo nuair a théadh siad ag ceannach gúnaí i gcomhair na hócáide. Is cuimhin liom cailín amháin "Meg Sullivan" a bhain an gradam amach i dTrá Lí. Bhí mé ar an *Late Late* ag Gay Byrne blianta ó shin, agus rinne RTE clár liom i mBostún.

Is maith liom drámaí, bhainfeadh mé an-sásamh as na drámaí a thagadh amach as Éirinn go mór mór na drámaí a thug Cólín Ó Maoilchiaráin amach. Thugadh muid cúnamh dóibh an dráma a eagrú agus le poiblíocht a thabhairt dó i mBostún. Tá mé ag déanamh roinnt oibre i gcónaí, ní bheinn in ann fanacht amach uaidh. Tá roinnt custaiméirí agam i gcónaí a ndéanann mé cultacha dóibh. Cé go bhfuil mé éirithe as obair le *Lord & Taylors*, faigheann mé glaoch go Nua Eabhrac minic go maith uathu má bhíonn deacracht éicint le gearradh nó le tomhas dhuine éicint.

Bhí saol maith agam, taobh amuigh den obráid duáin bhí mo shláinte go maith. Tugann mé cuairt abhaile go Foirnis cúpla uair sa mbliain. Déanaim cuid mhaith taistil nuair a bhíonn mé sa mbaile. Is maith liom a bheith ag tiomáint, tugaim cuairt ar ghaolta agus ar chairde. Tá athrú mór tagtha ar an saol i gConamara - tá sé go maith, buíochas le Dia tá chuile shórt.

Geamaireacht an Phléaráca 2003

'Oisín'

Aisteoirí agus lucht stáitse ag teastáil!

Giorraigh an Geimhreadh duit féin in éineacht le Fionn agus na Fianna.

Glaigh ar:

091-574346/574021